

Fylkesmannen i Trøndelag
Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Hemna naturreservat i Namdalseid og Namsos kommune

2018–2028

Rapport 2018-13

Tittel : Forvaltningsplan for Hemna naturreservat i Namdalseid og Namsos kommune. 2018–2028

Dato : 30.11.2018

Forfatter : Veronica Myhr Stavnås

Rapportnummer : FMTL-2018-13

ISBN : 978-82-8397-007-4

Emneord : naturreservat
boreal regnskog
Namdalseid
Namsos

Utgiver : Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen

Antall sider : 15

Ansv. sign : Bjørnar Wiseth

Sammendrag : Forvaltningsplanen beskriver mål, verdier, brukerinteresser og tiltak i Hemna naturreservat. Planen beskriver også retningslinjer for bruk av området innenfor verneforskriftens rammer.

Hemna naturreservat inneholder boreal regnskog (kystgranskog), boreal lauvskog, bekkekløfter og spesielt gammel skog. Forvaltningsplanen skal bidra til å bevare og videreutvikle verneverdiene i naturreservatet.

Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto: Fylkesmannen i Trøndelag

Innhold

1 Innledning.....	4
Hemna (VV00003266)	4
1.1 Om forvaltningsplanen.....	4
1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave	5
2 Områdefakta.....	5
2.1 Tilleggsopplysninger	5
3 Natur.....	5
3.1 Beskrivelse	5
3.2 Naturtyper beskrivelse	6
3.3 Arter beskrivelse.....	6
3.4 Geologi beskrivelse.....	6
5 Bruk-historikk	6
5.1 Verneprosess	6
5.2 Brukshistorie.....	7
5.3 Reindrift.....	7
5.4 Friluftsliv	7
5.5 Jakt og Fiske.....	7
6 Forvaltning.....	7
6.1 Innledning.....	7
6.2 Tiltaksplan	8
6.3 Skjøtselsplan.....	8
6.4 Besøksforvaltning	8
6.5 Naturmangfoldloven	8
6.6 Verneforskrift URL.....	9
6.7 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer	9
6.8 Tilleggsopplysninger	11
7 Kunnskapsgrunnlag	12
8 Vedlegg	12
Artsmangfold	13
Kart over naturreservatet.....	14

1 Innledning

Hemna (VV00003266)

Godkjent av	Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen
Oppstartsdato	16.06.2017
Planlagt revisjon	03.12.2028
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	03.12.2018
Høringsdato	03.10.2018

ephorte saksnummer	
Forvaltningsmyndighet	Fylkesmannen i Trøndelag
Forvaltningsmyndighetstype	Fylkesmann
Oppsyn	
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Namsos, Namdalseid
Verneform	Naturreservat
Verneplan	Skogvern
Vernet dato	16.12.2016

1.1 Om forvaltningsplanen

Hemna naturreservat ble opprettet 16. desember 2016. Det ble meldt oppstart av forvaltningsarbeidet samtidig med vernevedtaket, og forvaltningsprosessen startet med et oppstartsmøte på Namdalseid 16.06.2017. Forvaltningsplanen er utarbeidet av Fylkesmannen i Trøndelag.

Formålet med vernet av Hemna er å bevare et variert område med naturskog med særlig betydning for biologisk mangfold. Herunder en truet, sjelden og sårbar natur som boreal regnskog og arter tilknyttet denne naturtypen, samt fuktig boreal lauvskog, bekkekløfter og spesielt gammel skog under naturlig dynamikk. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor verneforskriftens rammer og skal fungere som et praktisk hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten. Formålet med forvaltningsplanen er å etablere gode forvaltningsordninger for å ivareta både verneverdier og brukerinteresser.

Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave

Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet i Hemna naturreservat, og søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften sendes til Fylkesmannen. Forvaltningsmyndigheten kan initiere oppsyn, overvåking eller tiltak i naturreservatet. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av forvaltningstiltak kan være Statens naturoppsyn (SNO), grunneier og eventuelle eksterne aktører.

2 Områdefakta

Landareal (daa)	12 886
Sjøareal (daa)	Nei
IUCN-status	IUCN_IA
Ramsar-status	Nei
Emerald-status	

2.1 Tilleggsopplysninger

Hemna naturreservat strekker seg fra Hemnåa i Namdalseid kommune i vest, til fjordarmen Løgnin i Namsos kommune i øst. I vest grenser området til Aunskardet-Lakshølhaugen naturreservat. Området dekker et areal på 12 886 dekar og strekker seg fra sjø til fjell (0–650 moh.). Naturreservatet berører gnr./bnr. 34/27, 34/5 og 34/39 i Namsos kommune, og gnr./bnr. 179/1, 179/3 og 154/1 i Namdalseid kommune.

Det er fire hytter inne i naturreservatet, blant dem en tidligere seter. Videre er det flere hytter langs grensa til området ved Løgnin.

3 Natur

3.1 Beskrivelse

Området går fra sjø til fjell med boreal regnskog, bekkekløfter, boreal lauvskog og spesielt gammel skog i de høyereliggende delene av området. Av lauvskog er betydelig innslag av gammel osp interessant.

Herunder er det svært fuktige skoger i form av boreal regnskog med påvist gullprikklav, huldrelav, melldråpelav og mye granbendellav. Deler av området har urskog-/naturskogdynamikk, med godt innslag av grantrær i alder 200 – 250 år, og enkelte trær opp mot 300 – 350 år. I lavlandet er skogen ikke så gammel, men er her mer produktiv og har noe mer dødved enn i de høyereliggende. I ytterkanten i sør finnes noe ungskog.

3.2 Naturtyper beskrivelse

Området i Hemna strekker seg fra sjø til fjell, og inneholder den rødlista naturtypen boreal regnskog (kystgranskog; EN). Dette er to kvaliteter som er prioriterte i skogvernet (Framstad m.fl. 2017). Utover boreal regnskog finnes gammel boreal lauvskog med betydelig innslag av gammel osp ofte med grov sprekkebark, gammel høyereliggende granskog, bekkekløfter og en smal strandsone. Granskogen brytes opp av myrsig og småbekker, og det finnes også noe småbregneskog. Dalstrekningen mellom Hemnafjellet og Breivikfjellet har store områder med nedbørsmyr og jordvannsmyr. Området har markant og til dels dramatisk naturpreg.

Innenfor Hemna naturreservat er det avgrenset fire kjerneområder bestående av gammel granskog, gammel boreal lauvskog og boreal regnskog med lauvtrær, hvor ett av kjerneområdene har status «svært viktig» (A). Her er det et stort parti med relativt velutviklet naturskogstilstand, og stor forekomst av eldre osp med lungeneversamfunn (*Lobarion*). Kart over kjerneområdene ligger vedlagt. Naturreservatet er vurdert til å ha regional til nasjonal verdi (**-***; Klepsland 2016).

3.3 Arter beskrivelse

Lavfloraen er moderat variert, og det er blant annet påvist filtsamfunn som er uvanlig velutviklet på osp. Filtsamfunn kan betraktes som en slags undertype av lungeneversamfunn (Klepsland 2016), som er en gruppe kravstore bladlaver som er avhengig av høy luftfuktighet og kontinuitet (lang tid uten hogst). Totalt er det registrert funn av 12 rødlistearter i naturreservatet (se vedlegg). Av lavarter er det blant annet påvist fossenever (VU) på osp og gullprikklav (VU) på rogn. Videre så er det rikelig med skorpefiltlav i området (NT), og gubbeskjegg (NT) er vanlig på gran i høyereliggende strøk. Det er gjort funn av svartsoneskjute (NT) og harekjute (NT) på gran, og skorpepiggsopp (NT) på rogn, som i tillegg til rødlistearter er signalarter på skoglig kontinuitet (Klepsland 2016).

3.4 Geologi beskrivelse

Berggrunnen i Hemna består hovedsakelig av granittisk gneis og hornblendegneis. Når det gjelder løsmassedekket er det generelt tynt og består av humus, torv og skredmateriale (Klepsland 2016).

5 Bruk-historikk

5.1 Verneprosess

Hemna er tilbudt av grunneier gjennom ordningen med frivillig vern. På bakgrunn av de biologiske verdiene som finnes i området kvalifiserte området til vern som naturreservat, etter naturmangfoldloven.

5.2 Brukshistorie

Området har tidligere blitt brukt til beite for både sau og kyr, med tilhørende seterdrift (Morkseteren). Det beites ikke nå for tiden, men det kan bli aktuelt med beitedyr i naturreservatet i fremtiden.

5.3 Reindrift

Til nå har området blitt lite brukt, men dette kan endre seg i årene fremover i og med at andre vinterbeiter bygges ut. Det er ingen flyttleier innenfor naturreservatet, eneste flyttlei i Hemna er ned mot Altevatnet, utenfor grensa til naturreservatet.

Formålet med opprettelsen av Hemna naturreservat omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Vernet skal ikke være til hinder for rasjonell reindrift, og området skal forvaltes slik at reindrift skal kunne foregå som tidligere. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner, og alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges Sametinget. Reindrift i naturreservatet reguleres hovedsakelig av reindriftsloven.

Reinbeitedistriktene er pålagt å utarbeide distriktsplan, jf. § 62 i reindriftsloven. Distriktsplanen skal vise hvilke terrenggående kjøretøy som brukes, samt ha bruksregler for motorisert ferdsel på barmark. Etter reindriftslovens § 23 skal motorisert ferdsel på barmark begrenses mest mulig og så langt som mulig foregår etter faste traseer. For motorisert ferdsel på barmark kan distriktsplan / bruksregler, som beskriver motorisert ferdsel tilstrekkelig, legges til grunn for tillatelse etter verneforskriften.

5.4 Friluftsliv

Området har markant og til dels dramatisk naturpreg, og er mye brukt til friluftsliv.

5.5 Jakt og Fiske

Området brukes til jakt (storvilt og småvilt) og fiske.

6 Forvaltning

6.1 Innledning

Naturreservatet skal forvaltes i tråd med verneforskriften. Her finnes vernebestemmelsene for naturreservatet, unntak fra vernebestemmelsene, og dispensasjonsbestemmelser. Miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer for behandling av eventuelle dispensasjonssøknader.

Verneområdet er ikke utsatt for noen umiddelbare trusler, men høy elgbestand kan være en trussel for rogn og andre rikbarkstrær, samt det biologiske mangfoldet knyttet til disse. Det er på nåværende tidspunkt vurdert ikke å være nødvendig med noen konkrete forvaltningstiltak. Det er imidlertid viktig å informere folk som bruker området om naturreservatet og naturverdiene som finnes her. Området er merket med verneschild ved

inngangene til naturreservatet. Det kan også settes opp en informasjonsplakat om naturreservatet. Antakelig vil dette være mest hensiktsmessig der det går sti inn i naturreservatet, enten ved strandsonen i Løgnin, eller ved Hemnåa i vest. Eventuell utplassering av informasjonsplakat skal avklares med grunneier. Det bør jevnlig foretas befaringer i området for å påse at naturen er av god tilstand og ikke utsettes for nye trusler. Dersom svartelista arter oppdages i området skal det iverksettes tiltak for å bekjempe disse. Ved befarings av området kan naturtilstanden dokumenteres med bilder samt tekst dersom det er noe spesielt å bemerke.

SNO har ansvar for oppsyn i Hemna naturreservat. De fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes.

6.2 Tiltaksplan

ID_TILTAK	TEMA	BESKRIVELSE
ID_TILVV00003266_000000001	Informasjonsplakat	Det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat om naturreservatet, ved sti inn til naturreservatet enten ved Hemnåa i vest eller i strandsonen ved Løgnin i øst.

6.3 Skjøtselsplan

Ikke behov for plan.

6.4 Besøksforvaltning

Planbehov er ikke avklart.

6.5 Naturmangfoldloven

Dette delkapitlet beskriver hvordan naturmangfoldloven har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8–12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap samt erfaringsbasert kunnskap. Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området har Fylkesmannen i Trøndelag vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Hemna naturreservat er godt. Føre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Gjennom jevnlige befaringer i området, som foreslått i innledningen til dette kapitlet kapittelet, vil en se til at naturtilstanden er god og at området ikke utsettes for nye trusler. Slik vil en kunne vurdere den samlede belastningen på økosystemet, jf. § 10, og revurdere forvaltningstiltak og dispensasjonspraksis i forvaltningsplanen.

Prinsippene i §§ 11 og 12 har blitt lagt til grunn i utformingen av «Forvaltningsmyndighetens retningslinjer». Disse prinsippene går ut på at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse (§ 11), og at en skal bruke de teknikker og driftsmetoder som gir minst belastning på naturmangfoldet (§ 12). Retningslinjene i forvaltningsplanen pålegger ikke brukerinteressene direkte ekstra kostnader, men det står blant annet spesifisert at en vil kunne få krav om utredning dersom en gjør skade på naturmangfoldet gjennom en annen driftsform enn det som står spesifisert i forvaltningsplanen. Det vil også kunne bli et krav, ved en eventuell dispensasjon fra verneforskriften, om at en bestemt teknikk eller driftsmetode skal benyttes for å gjøre minst mulig skade på naturen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges også til grunn som retningslinjer i behandlingen av eventuelle dispensasjonssøknader.

6.6 Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2016-12-16-1614>

6.7 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Arrangementer	§ 7 pkt. d	Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre større arrangementer er i utgangspunktet forbudt, men det kan her søkes om avgrenset bruk av reservatet. Et fåtall telt, en skoleklasse på tur eller tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av barnehager, ideelle organisasjoner eller liknende, regnes ikke som større arrangementer og omfattes ikke av forbudet. I tvilstilfeller skal aktiviteten omsøkes.
Beiting – gjerder og anlegg	§ 7 pkt. j og n	Det kan gis tillatelse til oppføring av gjerder og samleanlegg for beite (f.eks. samle kru), samt nødvendig motorferdsel i den forbindelse.
Geocaching		Ferdsel i forbindelse med geocaching utgjør trolig ingen trussel mot verneverdiene i naturreservatet. Det trengs ikke dispensasjon fra verneforskriften for å plassere ut cacher i området. Eventuelle cacher bør plasseres i nærhet til eksisterende stier og skal ikke spikres fast i trær eller plasseres på annen måte som vil være til skade for naturen.

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Jakt	§ 4 pkt. e og f, § 6 pkt. b, § 7 pkt. b	All vegetasjon er vernet mot ødeleggelse, men fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt (for å få bedre sikt) er tillatt (ifølge § 4 punkt e). Det er også tillatt å sette opp midlertidige mobile jakttårn, som fjernes etter endt jakt sesong (ifølge § 4 punkt f). Grunneiers tillatelse bør innhentes før anlegget settes opp. Uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv er tillatt dersom en bruker lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (ifølge § 6 punkt b). Ved terrengskade av betydning vil tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport, må dette omsøkes (ifølge § 7 punkt b). Uttransport av felt storvilt eller rovvilt skal foregå utenom våte myrpartier og annen bæresvak mark, for å unngå varige kjørespor. Søknad om bruk av andre kjøretøy enn lett terrenggående beltekjøretøy må inneholde tidsrom for transporten og hva slags kjøretøy som skal benyttes. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.
Motorferdsel – hytter	§ 7 pkt. m	Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt, men det kan gis tillatelse til nødvendig motorferdsel for transport av ved, utstyr og materiell til hytter i området. Motorferdsel må i tillegg søkes kommunen som har myndighet etter motorferdselloven. Søknad om dispensasjon må være godkjent av både den eller de aktuelle kommune(r), samt forvaltningsmyndighet. Det kan gis flerårige dispensasjoner. Søknad skal inneholde kart over kjøretrasé, navn på fører, og tidsrom for kjøring.
Reindrift – gjerder og samleanlegg	§ 7 pkt. h	Det kan etter verneforskriften gis tillatelse til oppføring av midlertidige gjerder og samleanlegg i forbindelse med reindrift. Medbrakte stolper og gjerder faller utenfor forskriften, og kan settes opp midlertidig uten søknad.
Reindrift – uttak av virke	§ 4 pkt. l	Verneforskriften er ikke til hinder for nødvendig uttak av bjørk og småvirke til brensel for bruk på stedet, samt til vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr. Ved skal ikke transporteres ut av området. Virket skal ikke tas i kjerneområder (se vedlagt kart).
Sykling og bruk av hest	§ 5 pkt. b	Sykling og bruk av hest og kjerre er forbudt utenom stier avmarkert på vernekartet (se vedlegg). Verneforskriften er ikke til hinder for ridning.

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Uttak av virke – hytter	§ 7 pkt. k	Uttak av virke innenfor naturreservatet til ved, bygningsmaterialer eller med tanke på sikkerhet, for hyttene i og ved området, må omsøkes. Uttak skal ikke skje i kjerneområdene (se vedlagt kart). Dersom det gis dispensasjon til uttak av virke, bør yngre trær av gran og bjørk benyttes. Gammel gran og osp, og store trær av gran (diameter over ca. 30 cm ved brysthøyde) skal ikke hogges. Det skal ikke tas ut døde trær eller vindfall.
Vedlikehold – bygninger og andre anlegg	§ 4 pkt. g, § 7 pkt. n	Verneforskriften er ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Nødvendig motorisert ferdsel i den forbindelse må omsøkes.

6.8 Tilleggsopplysninger

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter dispensasjon, er beskrevet i verneforskriften og retningslinjene i forvaltningsplanen (se ovenfor). Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene skal inneholde:

- Tiltakshavers /søkers navn og adresse
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse)
- Beskrivelse av tiltaket, omfang og varighet
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt (dersom dette er kjent)

Lovverk:

Verneforskriften for Hemna naturreservat er gjeldende lovverk for verneområdet. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I verneforskriften § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår, og det kan være aktuelt med flerårige dispensasjoner. Dersom det viser seg at tiltaket er til skade for verneverdiene vil forvaltningsmyndigheten kunne inndra godkjente dispensasjonssøknader, eller avslå nye søknader. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 7, behandles søknaden etter verneforskriften § 8, som er likelydende med naturmangfoldloven § 48. Tiltaket kan da gis dispensasjon dersom det verken går imot vernets formål eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket kan også gis dispensasjon dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Vilkår for dispensasjoner:

Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår for dispensasjoner. Det skal alltid vurderes om det bør knyttes vilkår til tillatelser for å ivareta verneformålet.

Vedtak:

Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret. Politiet skal ha kopi av motorferdseløyver og Sametinget og fylkeskommunen skal ha kopi dersom vedtaket berører kulturminner. Det er klagerett på alle vedtak.

7 Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Framstad E. (red.), m.fl.	2017	Evaluering av norsk skogvern i 2016	NINA	https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2441926
Klepsland J.T.	2016	Naturverdier for lokalitet Hemna, registrert i forbindelse med prosjekt Frivillig vern 2015	BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning	http://borchbio.no/narin/?nid=5836

8 Vedlegg

FILVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
1	21.08.2018	Artsmangfold		Ja

KARTVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
2	29.11.2018	Kart over naturreservatet		Ja

Vedlegg 1: Artsmangfold

Tabell 1. Oversikt over rødlista arter som har blitt registret i Hemna naturreservat under feltregistreringer i august 2015 (Klepsland 2016). Voksested og status er hentet fra Artsdatabankens vurdering av arter i Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Art	Gruppe	Status ¹	Voksested ¹
Skorpepiggsopp <i>Gloiodon strigosus</i>	Sopp	NT	Stående og liggende døde løvtrær (osp, rogn, selje)
Harekjuke <i>Onnia leporina</i>	Sopp	NT	Ferske gadd, høgstubber og læger
Svartsonekjuke <i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Sopp	NT	Middels til sterkt nedbrutte, grove læger (gran, furu)
Skorpefiltlav <i>Fuscopannaria ignobilis</i>	Lav	NT	Stammer av gamle løvtrær med rik bark
Gubbeskjegg <i>Alectoria sarmentosa</i>	Lav	NT	Epifyttisk på gamle bartrær (gran)
Huldrelav <i>Gyalecta friesii</i>	Lav	NT	Humus og gammel råttten ved
Granbendellav <i>Bactrospora corticola</i>	Lav	VU	Gran i gammel granskog
Meldråpelav <i>Cliostomum leprosum</i>	Lav	VU	Stammer av gamle grantrær med grov bark og stagnert vekst
Fossenever <i>Lobaria hallii</i>	Lav	VU	Sumpskoger med gran- eller gråordominans, fossesprutsoner
<i>Hypogymnia incurvoides</i>	Lav	DD	Gammel, fuktig løv- og barskog
Gullprikklav <i>Pseudocyphellaria crocata</i>	Lav	VU	Løvtrær med rik bark, grankvister
Kystdoggnål <i>Sclerophora peronella</i>	Lav	NT	Gamle løvtrær og høgstubber

¹ Henriksen S. & Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge. (nettversjon)

